

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 901

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 26 octombrie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 464 din 5 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 alin. (1) din Codul penal	2–5
Decizia nr. 494 din 17 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă	6–9
ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DÔMENIUL ENERGIEI	
178. — Ordin pentru modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 77/2017	10–13
180. — Ordin privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015	14–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 464**

din 5 iulie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 alin. (1) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Ovidiu Puțura în Dosarul nr. 2.415/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.965D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra notelor scrise depuse la dosar de către autorul excepției, prin care se solicită admiterea acesteia.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Susține că dispozițiile criticate preiau, în linii generale, conținutul infracțiunii de dare de mită din Codul penal anterior, astfel că la nivelul tipicității infracțiunii nu sunt modificări proprii, din perspectiva conținutului infracțiunii. Sintagmele criticate de autorul excepției, din perspectiva clarității și previzibilității, au fost explicitate atât în jurisprudență, cât și în doctrină, astfel că nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate aduse acestora.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 7 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.415/2015, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Ovidiu Puțura, într-o cauză penală.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține că legea penală nu definește noțiunile de „promisiune”, „oferire”, „dare”, ceea ce determină lipsa de claritate și previzibilitate a dispoziției criticate. Făcând referire la dispozițiile art. 1.164, art. 1.165, art. 1.325 și art. 1.327 din Codul civil, autorul excepției apreciază că există o noțiune legală a termenului „promisiune”, dedusă din dispozițiile Codului civil, atât sub aspectul nașterii, dar mai ales al condițiilor de existență, de validitate, al efectelor, al modalităților și al stingerii ei. Astfel, noțiunea de „promisiune” este neconstituțională în măsura în care nu se referă la terminologia legală prevăzută de legislația civilă. În ceea ce privește noțiunea de „oferire”, plecând de la invocarea unor dispoziții din Codul civil, autorul excepției apreciază că se impune constatarea neconstituționalității acesteia în măsura în care nu se referă la terminologia prevăzută de legislația civilă. În continuare face referire la deciziile Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015 și nr. 390 din 2 iulie 2014.

6. Totodată, sintagma „în condițiile art. 289” este o sintagmă generală care se referă la condiția principală a art. 289 din Codul

penal, respectiv la situația în care funcționarul public pretinde, primește sau acceptă. Astfel, existența infracțiunii de dare de mită este subsecventă modului de acțiune al funcționarului și reprezintă reacția mituitorului în condițiile respective. Susține că sintagma „în legătură cu” trebuie interpretată ca având sensul de „în scopul” sau „pentru ca să”. Apreciază că esența infracțiunii de dare de mită este obținerea unui folos de către mituitor. Este evident că nimeni nu dă mită decât dacă urmărește un interes, un scop, ce se realizează prin acțiunea ce urmează să fie făcută de funcționarul public. Gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite de legiuitor trebuie să fie unul ridicat dată fiind natura normelor penale pentru care sancțiunea nerespectării este aplicarea unei pedepse privative de libertate, adică afectarea unui drept fundamental, respectiv dreptul la libertate. Având în vedere cele expuse, apreciază că, în mod evident, textul de lege criticat nu este neechivoc, nefiind îndeplinite cerințele de calitate a legilor, ceea ce contravine principiului legalității prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție.

7. De asemenea, autorul excepției susține că neclaritatea textului de lege și imprevizibilitatea acestuia afectează dreptul persoanelor de a beneficia de un proces echitabil garantat de art. 21 din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de vreme ce norma criticată poate fi interpretată cu o marjă largă de apreciere, iar aprecierile pur subiective trebuie excluse din cadrul legislativ penal.

8. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât formularea normei penale criticate nu încalcă cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii impuse de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel, actuala incriminare a infracțiunii de dare de mită își are deplină corespondență, din perspectiva modului de reglementare a elementului material al infracțiunii, în art. 255 din Codul penal din 1969, fiind vorba despre aceleași acțiuni prevăzute alternativ ca *verbum regens*. Cerința esențială ca acțiunile ce constituie element material al infracțiunii să fie săvârșite „în condițiile arătate în art. 289” reprezintă, de asemenea, o reformulare mai concisă a celei folosite de legiuitor în Codul penal anterior („în modurile și scopurile arătate în art. 254”), nefiind de natură a schimba concluzia că sub aspectul elementelor sale constitutive infracțiunea de dare de mită nu a suferit modificări. Desigur, modificările aduse infracțiunii de luare de mită au efecte și în ce privește infracțiunea de dare de mită, la care aceasta face trimitere, însă această împrejurare nu are relevanță din perspectiva excepției de neconstituționalitate ridicate. Or, dincolo de faptul că până în prezent nu s-a exprimat vreo îndoială cu privire la claritatea, accesibilitatea și previzibilitatea acestui text de lege, deși el există și se aplică ca atare de o lungă perioadă de timp, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că interpretarea noțiunilor puse sub semnul întrebării de către inculpat pe calea excepției de neconstituționalitate ridicată în prezenta cauză rezultă cu prisosință din jurisprudența și doctrina dezvoltate sub imperiul Codului penal anterior, astfel încât nu se poate susține că dispozițiile legale criticate ar fi neclare, imprecise și imprevizibile, iar subiecții cărora li se adresează ar fi în imposibilitate de a-și conforma conduita normei incriminatoare din art. 290 alin. (1) din Codul penal în vigoare. În acest context, Înalta Curte de

Casație și Justiție face trimitere la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 489 din 30 iunie 2016 (paragrafele 59—64) care își păstrează valabilitatea *mutatis mutandis* și în prezenta cauză.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** susține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că textele constituționale consacră principiul respectării obligatorii a legii, dar, pentru a putea fi respectată de destinatarul său, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita. În acest sens este și jurisprudența constantă a Curții Constituționale și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului. Susține că previzibilitatea și predictibilitatea unei norme presupun că destinatarul acesteia are reprezentarea aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita. Astfel, în cazul analizat, textul de lege sancționează promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase în condițiile arătate în art. 289 din Codul penal. Textul enumeră în mod clar și distinct actele interzise, neputându-se susține în mod rezonabil că destinatarul normei juridice nu cunoaște înțelesul noțiunilor de „promisiune”, „oferire” sau „dare” de bani sau alte foloase. Noțiunile menționate ca atare nu sunt de natură a afecta previzibilitatea normei penale, orice destinatar al acesteia fiind de așteptat a cunoaște înțelesul acestora și a-și putea adapta conduita exigențelor legii; sensul dat de legiuitor este cel de drept comun, înțelegerea comună a termenilor fiind cea care oferă substanța sintagmelor pretins neconstituționale. De asemenea, doctrina juridică a oferit definiții termenilor utilizați în text. Astfel, prin „promisiune” se înțelege angajamentul, făgăduiala, obligația pe care și-o asumă persoana față de un funcționar public de a remite în viitor o sumă de bani sau alte foloase dacă va acționa sau nu va acționa în sensul urmărit și dorit de acea persoană; prin „oferire” se înțelege activitatea de prezentare funcționarului public a banilor sau folosului pe care acesta urmează să îl primească, în scopurile precizate prin textul incriminator, infracțiunea de dare de mită subzistând chiar dacă oferta nu este acceptată; sintagma „a da bani” sau alte foloase presupune a preda efectiv, a remite funcționarului public banii sau foloasele. Este nerelevantă împrejurarea că mituirea nu a reușit, adică nu l-a determinat pe funcționarul public să ia mită, întrucât infracțiunea se consumă odată cu acțiunea de predare, înmânare a avantajului material.

11. **Avocatul Poporului** susține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Apreciază că textul legal criticat este suficient de precis și clar pentru a se observa cu ușurință că sancțiunea penală se aplică doar în condițiile în care fapta se realizează din punctul de vedere al elementului material. Elementul material al dării de mită în varianta tip poate fi realizat prin una dintre următoarele acțiuni, prevăzute alternativ de textul de incriminare și clarificate în literatura de specialitate, precum și printr-o îndelungată practică judiciară: promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289. Actuala incriminare a infracțiunii de dare de mită își are corespondența în art. 255 din vechiul Cod penal, în ceea ce privește modul de reglementare a elementului material al infracțiunii, singura modificare constând în extinderea ariei de incriminare, în sensul că, potrivit noii reglementări, poate constitui infracțiunea de dare de mită și promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase unui funcționar public după ce acesta a realizat actul în care este concretizată prestația sa, ca o mulțumire, recunoștință pentru activitatea desfășurată. Cu excepția acestor modificări, celelalte dispoziții din norma de incriminare veche continuă să rămână valabile, astfel că dezvoltările teoretice și practica judiciară în materie rămân de actualitate. Ca atare, Avocatul Poporului apreciază că elementele infracțiunii care incriminează darea de mită nu

necesită alte intervenții din partea legiuitorului, fiind îndeplinite cerințele calitative ale legii, inclusiv previzibilitatea.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 290 alin. (1) din Codul penal, cu următorul conținut: „*Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.*”

15. Autorul excepției susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 15 alin. (1), potrivit căruia cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea și în art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului. De asemenea sunt invocate art. 6 și art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în ceea ce privește claritatea și previzibilitatea legii, în jurisprudența sa, a statuat că dreptul, ca operă a legiuitorului, nu poate fi exhaustiv, iar dacă este lacunar, neclar, sistemul de drept recunoaște judecătorului competența de a tranșa ceea ce a scăpat atenției legiuitorului, printr-o interpretare judiciară, cauzală a normei. Sensul legii nu este dat pentru totdeauna în momentul creării ei, ci trebuie să se admită că adaptarea conținutului legii se face pe cale de interpretare — ca etapă a aplicării normei juridice la cazul concret —, în materie penală, cu respectarea principiului potrivit căruia legea penală este de strictă interpretare. Curtea a reținut astfel că interpretarea autentică, legală poate constitui o premisă a bunei aplicări a normei juridice, prin faptul că dă o explicație corectă înțelesului, scopului și finalității acesteia, însă legiuitorul nu poate și nu trebuie să prevadă totul. În concret, orice normă juridică, ce urmează a fi aplicată pentru rezolvarea unui caz concret, urmează a fi interpretată de instanțele judecătorești (interpretare judiciară) pentru a emite un act de aplicare legal.

17. Totodată, Curtea a constatat că, potrivit jurisprudenței instanței de la Strasbourg, art. 7 paragraful 1 din Convenție, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Rezultă, astfel, că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Totodată, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la

categoriilor generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, Curtea de la Strasbourg a statuat că art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

18. Plecând de la aceste statuări de principiu, Curtea observă că, în Codul penal din 1969, infracțiunea de dare de mită era reglementată de dispozițiile art. 255, care la alin. 1 dispunea în sensul că „promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile și scopurile arătate în art. 254, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani”. Totodată, Curtea reține că în noua reglementare infracțiunea de dare de mită este reglementată de dispozițiile art. 290, care la alin. (1) dispun în sensul că „promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani”. Astfel, Curtea constată că elementul material al laturii obiective a infracțiunii de dare de mită este același în cele două reglementări succesive, acesta realizându-se prin trei modalități alternative, „promisiunea”, „oferirea”, „darea” de bani ori alte foloase. Această reglementare este criticată de autorul excepției din perspectiva lipsei de claritate și previzibilitate.

19. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că toate cele trei sintagme criticate au beneficiat de o interpretare constantă, atât în practica judiciară, cât și în doctrină. Astfel, s-a statuat că prin „promisiune” se înțelege angajamentul, făgăduiala, obligația pe care și-o asumă o persoană față de un funcționar public de a remite în viitor o sumă de bani sau alte foloase, dacă va acționa sau nu va acționa în sensul urmărit și dorit de acea persoană. Promisiunea presupune un act unilateral al mituitorului, ea neimplicând neapărat actul corelativ al acceptării de către funcționarul public. Mijloacele prin care se face promisiunea sunt multiple. Aceasta se poate face verbal, în scris, precum și în orice alt mod; ea trebuie însă să ajungă la cunoștința destinatarului (funcționarului public sau persoanei care exercită atribuții similare în varianta atenuată), neavând relevanță, așa cum s-a menționat, dacă acesta o acceptă sau o respinge. De exemplu, în practică s-a constatat săvârșirea infracțiunii de dare de mită, în modalitatea promisiunii, în sarcina inculpatului care a promis unui agent de poliție o sumă de bani pentru ca acesta din urmă să rezolve favorabil un dosar de cercetare penală privind rudele inculpatului (Decizia nr. 1.315 din 9 aprilie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală).

20. Prin „oferire” se înțelege activitatea de prezentare funcționarului public a banilor sau folosului pe care acesta urmează să îl primească, în scopurile precizate prin textul incriminator, infracțiunea de dare de mită subzistând chiar dacă oferta nu este acceptată. Modurile în care oferta ajunge la

funcționarul public nu au relevanță atât timp cât ea a ajuns la cunoștința acestuia. În același timp, pentru existența infracțiunii se cere ca oferta să fie precisă, neechivocă, să se concretizeze într-o acțiune efectivă și reală. Nu este necesar ca oferta să fie inteligibilă pentru oricine, ci numai pentru persoana funcționarului, care, cunoscând circumstanțele, este în situația de a-i putea înțelege semnificația.

21. În doctrină s-a precizat, de asemenea, că oferta presupune prezentarea, arătarea banilor sau a altor foloase pe care funcționarul urmează să le primească în schimbul serviciilor sale și aceasta o deosebește esențial de promisiune, care este și rămâne o simplă făgăduială făcută funcționarului pentru îndeplinirea, neîndeplinirea sau întârzierea îndeplinirii unui act referitor la îndatoririle sale de serviciu ori pentru efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Promisiunea de bani sau alte foloase reprezintă mai puțin decât oferta, fiind absorbită de aceasta. Prin natura ei, oferta presupune promisiunea, pe care o absoarbe și o depășește, cele două activități suprapunându-se, fiind simultane. Ceea ce caracterizează oferta este prezentarea banilor sau foloaselor ce constituie obiectul mitei ori posibilitatea ca aceștia/acestea să fie imediat remise. Prin urmare, oferta nu este afectată de vreun termen. Spre deosebire de ofertă, promisiunea privește sume de bani sau foloase viitoare.

22. În ceea ce privește „darea” de bani sau alte foloase, doctrina a precizat că aceasta presupune a preda efectiv, a remite funcționarului public banii sau foloasele. Este nerelevantă împrejurarea că mituirea nu a reușit, adică nu l-a determinat pe funcționarul public să ia mita, întrucât infracțiunea se consumă odată cu acțiunea de predare, înmânare a avantajului material. Nu prezintă importanță dacă banii sau foloasele au fost date din proprie inițiativă sau cedând solicitărilor funcționarilor publici ori dacă au fost date direct sau indirect (prin intermediar).

23. Infracțiunea de dare de mită subzistă chiar dacă nu s-a realizat actul pentru care s-au dat banii sau foloasele, infracțiunea consumându-se odată cu activitatea de predare, de înmânare a banilor sau a altor foloase, neprezentând importanță nici dacă darea a avut loc în mod efectiv.

24. Așa fiind, Curtea constată că sintagmele criticate de autorul excepției pentru lipsa de claritate și previzibilitate nu reprezintă opțiuni legislative recente, ci acestea se regăseau și anterior în legislația penală, fiind subiectul unui proces de formare a unei jurisprudențe constante și neechivoce. Curtea a statuat că, în condițiile în care noțiunile utilizate în cuprinsul Codului penal se regăseau și în norma penală anterioară, dat fiind conținutul normativ identic al acestora, dezvoltările teoretice și jurisprudența în materie dezvoltate sub imperiul Codului penal din 1969 își păstrează valabilitatea și sub noul Cod penal (a se vedea Decizia nr. 856 din 14 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 13 aprilie 2018, paragraful 18).

25. Faptul că în noul Cod penal legiuitorul utilizează noțiuni identice în incriminarea fetei de dare de mită — „promisiunea”, „oferirea”, „darea” de bani ori alte foloase — care, în acest mod, au devenit expresii consacrate, ținând cont de jurisprudența și doctrina dezvoltate până la data intrării în vigoare a noului Cod penal și luând în considerare faptul că, în mod firesc, jurisprudența care vine în continuarea celei existente va avea drept reper cele statuate anterior, Curtea apreciază că dispozițiile de lege criticate nu au o formulare ambiguă, neclară și imprezvizibilă pentru un cetățean care nu dispune de o pregătire juridică temeinică, astfel că nu încalcă cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii impuse de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de art. 1 alin. (5) din Constituție.

26. În ceea ce privește critica potrivit căreia sintagma „în condițiile art. 289” este o sintagmă generală care este lipsită de claritate și previzibilitate, Curtea apreciază că nici aceasta nu este întemeiată. În noua reglementare, „promisiunea”, „oferirea”, „darea” de bani ori alte foloase nu mai sunt condiționate, ca în

vechea reglementare, de scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndeplinirea de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, ci se săvârșesc în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.

27. Astfel, diferența între cele două reglementări rezidă în faptul că, potrivit Codului penal, se incriminează și fapta celui care oferă un folos funcționarului public *după îndeplinirea actului*. În doctrină s-a precizat că, spre deosebire de reglementarea anterioară, unde infracțiunea de dare de mită exista numai dacă promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase se comitea anterior îndeplinirii sau neîndeplinirii de către funcționarul public a actului în vederea căruia mituitorul a acționat sau cel mai târziu în timpul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu, potrivit actualei reglementări, fapta trebuie săvârșită în legătură cu atribuțiile de serviciu ale celui mituit. Aceasta înseamnă că activitatea mituitului nu este condiționată de momentul când persoana a cărei mituire se încearcă îndeplinește atribuțiile de serviciu. Astfel, fapta constituie dare de mită atât atunci când promisiunea sau oferirea are loc anterior îndeplinirii actului de către funcționarul public, cât și atunci când darea bunurilor sau foloaselor are loc după îndeplinirea actului, indiferent dacă a intervenit o înțelegere anterioară comiterii actului sau nu. De asemenea, fapta constituie infracțiunea de dare de mită în cazul remiterii ulterioare îndeplinirii actului, indiferent dacă actul îndeplinit de funcționarul public este conform sau contrar atribuțiilor de serviciu.

28. Referitor la acest aspect, Curtea reține, că în jurisprudența sa, a statuat că intră în competența legiuitorului realizarea politicii penale a statului. În virtutea acestei competențe derivate din art. 61 alin. (1) și art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, legiuitorul trebuie să se supună exigențelor și principiilor Legii fundamentale. Legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, Curtea putând censura opțiunea legiuitorului numai dacă aceasta contravine principiilor și exigențelor anterior menționate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007, sau Decizia nr. 363 din 7 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 6 iulie 2015). Or, în cauză nu se ridică aspecte de ordin constituțional, ci de cenzurarea opțiunii legislative în realizarea politicii penale a statului, ipoteză în care nu se poate angaja competența Curții Constituționale. Astfel, din critica autorului se observă că acesta solicită Curții ca prin decizia ce o va pronunța să se stabilească faptul că sintagma „în legătură cu” trebuie interpretată ca având sensul de „în scopul” sau „pentru ca să”, cu alte cuvinte să se revină la vechea modalitate

de reglementare a infracțiunii de dare de mită, fără a se arăta însă în ce mod noua reglementare contravine Legii fundamentale.

29. În ceea ce privește critica potrivit căreia sintagma „în legătură cu” trebuie interpretată în corelație cu acțiunile subsecvente ale funcționarului public mituit, Curtea apreciază că nici aceasta nu poate fi reținută. Infracțiunea de dare de mită este o infracțiune de pericol, urmarea imediată a săvârșirii sale fiind producerea unei stări de pericol în sensul creării posibilității unei îndepliniri incorecte sau a unei neîndepliniri a îndatoririlor de serviciu de către funcționarul public. Astfel, legătura de cauzalitate trebuie să existe în ceea ce privește activitatea infracțională și urmarea imediată, în sensul că activitatea de promitere, oferire sau dare de bani sau alte foloase a creat o stare de pericol pentru activitatea instituțiilor publice sau a altor persoane juridice. Legătura de cauzalitate nu va fi analizată prin corelarea activității de promitere, oferire sau dare de bani sau alte foloase cu activitatea funcționarului public de pretindere ori primire de bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori de acceptare a promisiunii unor astfel de foloase.

30. Astfel, pentru existența infracțiunii de dare de mită este irelevantă modalitatea în care funcționarul public mituit înțelege să se comporte, acceptarea sau refuzul acestuia, lipsa de fermitate a acestuia în respingerea ofertei, promisiunii. Promptitudinea și fermitatea refuzului nu pot angaja niciun fel de efect juridic, nici măcar în privința ameliorării răspunderii penale referitor la infracțiunea de dare de mită.

31. Așa cum anterior s-a menționat, atât doctrina, cât și practica sunt unanime în a aprecia că existența infracțiunii de dare de mită nu este condiționată de săvârșirea infracțiunii de luare de mită. În practica judiciară s-a subliniat că pentru existența infracțiunii de dare de mită nu este necesar ca oferirea de bani sau de alte foloase necuvenite să fi fost urmată sau nu de acceptare sau de executare, fiind suficient faptul de oferire de bani ori de alte foloase. De asemenea nu este necesar ca scopul urmărit, respectiv îndeplinirea/neîndeplinirea/întârzierea îndeplinirii de către funcționar a unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau săvârșirea unui act contrar acestor îndatoriri, să fi fost realizat (Decizia nr. 181 din 21 ianuarie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală).

32. Așa fiind, ținând cont de jurisprudența și doctrina dezvoltate până la data intrării în vigoare a noului Cod penal și luând în considerare modul de reglementare a infracțiunii de dare de mită, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate nu au o formulare ambiguă, neclară și imprevizibilă pentru un cetățean care nu dispune de o pregătire juridică temeinică, astfel că nu sunt încălcate cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate ale legii impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție.

33. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ovidiu Puțura în Dosarul nr. 2.415/2/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că dispozițiile art. 290 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 5 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marișiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 494

din 17 iulie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a celor ale art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Constantin Andreiaș în Dosarul nr. 42/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și care constituie obiectul Dosarului nr. 1.695D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent învederează Curții că partea Inspekția Judiciară a transmis la dosar concluzii scrise, prin care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că prevederile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 respectă criteriile de claritate și previzibilitate, astfel încât destinatarii acestora să își poată adapta în mod corespunzător conduita. Consideră că nu este necesar ca textul de lege criticat să prevadă criterii în baza cărora să fie interpretate noțiuni precum „în mod repetat” ori „motive imputabile”, întrucât acestea urmează să fie apreciate în funcție de materialul probator, în contextul fiecărui caz în parte. În ceea ce privește prevederile criticate din Codul de procedură civilă, arată că nicio dispoziție din Legea fundamentală sau alte acte normative internaționale nu impune obligativitatea instituirii unor căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești, ci numai dreptul oricărei persoane de a se adresa instanței de judecată pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 27 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 42/1/2016, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a celor ale art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Constantin Andreiaș, într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat de acesta împotriva unei hotărâri a Consiliului Superior al Magistraturii — Secția pentru procurori pronunțată în materie disciplinară.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv nu întrunesc condițiile de claritate, precizie, previzibilitate și accesibilitate, fiind contrare art. 1 alin. (5) din Constituție. Aceasta deoarece textul de lege criticat nu prevede niciun fel de criterii care să fie avute în vedere la stabilirea caracterului repetat și imputabil al nerespectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor. Din acest motiv, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a aplicat cele cuprinse în Hotărârea nr. 676/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor și, în consecință, autorul excepției susține că astfel i-a fost, în realitate, evaluată activitatea profesională, ceea ce nu intră în atribuțiile secției. În lipsa unor criterii stabilite prin lege, se permite Consiliului Superior al Magistraturii să utilizeze criterii subiective pentru fiecare caz în parte.

7. În ce privește textele criticate din Codul de procedură civilă, arată, în esență, că se creează o discriminare prin faptul că toți ceilalți cetățeni beneficiază de două grade de jurisdicție, pe când hotărârile de sancționare disciplinară pronunțate de Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii nu pot fi atacate decât cu recurs, cale extraordinară de atac, caracterizat de formalism și rigiditate, în care pot fi invocate doar anumite motive de nelegalitate, în condiții stricte. Arată că, în actualul Cod de procedură civilă nu s-au menținut prevederile cuprinse în art. 304¹ din Codul de procedură civilă din 1865, care stabileau că recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute de art. 304 din același cod, instanța putând să examineze cauza sub toate aspectele. De asemenea, susține

existența unei discriminări și prin faptul că recursul de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementat diferit decât recursul de competența tribunalului sau a curții de apel, prin instituirea procedurii de filtrare. Arată că folosirea expresiei „fără citarea părților” din art. 493 alin. (5) și (6) din Codul de procedură civilă încalcă dreptul de acces liber la justiție întrucât înlătură părțile de la o astfel de judecată, spre deosebire de judecata în recurs la tribunale sau curțile de apel. Totodată, deoarece hotărârea pronunțată nu este supusă niciunei căi de atac, potrivit art. 493 alin. (5), se nesocotește dreptul de acces liber la justiție, prin faptul că se interzice ca o asemenea decizie să fie atacată prin contestație în anulare sau revizuire. Consideră că există o contradicție între prevederile art. 493 alin. (5) și cele ale alin. (6) din același articol, întrucât alin. (5) prevede că decizia nu este supusă niciunei căi de atac, în schimb, în alin. (6) o asemenea interdicție nu mai există. Susține că se încalcă principiul egalității, întrucât art. 497 din Codul de procedură civilă stabilește soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție în cazul recursului obișnuit, precedat de două grade de jurisdicție, dar nu precizează ce soluție se pronunță în cazul recursului în discuție. În fine, susține că este discriminat în raport cu alți procurori care s-au aflat într-o situație identică, dar au declarat recurs anterior intrării în vigoare a actualului Cod de procedură civilă și au beneficiat de prevederile art. 304¹ din acesta.

8. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că dispozițiile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 nu pot fi considerate neclare sau echivoce, întrucât noțiunile „*in mod repetat*” și „ *motive imputabile*” urmează a fi decelate din aprecierea contextului probator avut în vedere la constatarea abaterii disciplinare, respectiv la stabilirea sancțiunii aplicabile, ambele sintagme urmând a fi determinate în raport cu condițiile în care magistratul își desfășoară activitatea la instanța la care este încadrat, iar nu în mod abstract. Nu se poate reține că limitările aduse prin reglementarea motivelor de nelegalitate pentru care se poate exercita calea de atac a recursului sau suprimarea căii de atac a apelului în situații determinate ar putea aduce atingere dreptului de acces liber la justiție, acesta neputând fi nelimitat și nerealizându-se prin accederea la toate instanțele din sistemul judiciar.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate vizând art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004, consideră că textul nu este neconstituțional, modul de aplicare a acestuia revenind organelor abilitate de lege. Precizează că folosirea unor sintagme similare cu cele contestate de autorul excepției este uzuală în legislația românească, legiuitorul fiind obligat ca, la momentul redactării normei, să acopere o cât mai largă sferă de situații practice, interpretului revenindu-i misiunea de a încadra aceste situații de fapt în textul legal. Însăși Curtea

Europeană a Drepturilor Omului recunoaște imposibilitatea de a se ajunge la o certitudine absolută în redactarea legilor, precum și riscul ca grija pentru certitudine să conducă la o rigiditate excesivă (Hotărârea din 6 decembrie 2012, pronunțată în Cauza *Michaud împotriva Franței*, paragraful 96), dar și faptul că rolul interpretativ al organelor jurisdicționale în garantarea previzibilității dispozițiilor normative în sistemele de drept continental nu trebuie subestimat. Acestor organe le revine sarcina de a interpreta de o manieră coerentă dispozițiile generale ale unei legi, pentru a stabili sensul lor exact și a disipa orice îndoială în acest domeniu. (Hotărârea din 9 ianuarie 2013, pronunțată în Cauza *Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei*, paragraful 179).

11. Referitor la textele contestate cuprinse în Codul de procedură civilă, consideră ca nu aduc atingere egalității cetățenilor în fața legii, întrucât, pe de o parte, dispozițiile criticate nu fac referire la categoria magistraților, ci reglementează de principiu motivele de casare, procedura de filtrare a recursurilor la instanța supremă, precum și soluțiile instanțelor de recurs, iar, pe de altă parte, textul care instituie calea de atac în materie disciplinară a magistraților este cuprins în Legea nr. 317/2004, text necontestat de autorul prezentei excepții. Mai mult, Constituția conține reglementări exprese cu privire la procedura disciplinară în cazul magistraților, prin art. 134 alin. (2) și (3), legea organică neputând stabili altă procedură de contestare în acest domeniu decât cea prevăzută de Constituție.

12. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile de lege criticate sunt constituționale, precizând, cât privește critica referitoare la lipsa de previzibilitate a sintagmei „ *motive imputabile*”, că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (a se vedea, între altele, Hotărârea din 28 martie 1990, pronunțată în Cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției*, paragraful 68, Hotărârea din 8 iunie 2006, pronunțată în Cauza *Lupșa împotriva României*, paragraful 37). Arată că prevederile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 vor fi analizate în contextul legii care reglementează statutul judecătorilor și procurorilor, drepturile și îndatoririle acestora, precum și al Regulamentului din 15 iunie 2006 privind răspunderea disciplinară a personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor din cadrul Ministerului Justiției, aprobat prin Ordinul nr. 1.483/C din 15 iunie 2006. Având în vedere contextul reglementării, destinatarii acesteia, motivul și circumstanțele obligațiilor instituite, rezultă că norma criticată este previzibilă pentru destinatarii ei. Altfel spus, chiar dacă textul de lege criticat nu cuprinde o listă exhaustivă a motivelor socotite de legiuitor ca fiind „*imputabile*”, se poate deduce, din ansamblul dispozițiilor legale analizate, care este sfera acestor motive.

13. Referitor la criticile de neconstituționalitate aduse art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă, apreciază că acestea nu pot fi reținute. Arată, în esență, că acestea cuprind norme de procedură, ce au fost adoptate de legiuitor în cadrul competenței sale constituționale, astfel cum este consacrată prin art. 126 alin. (2) din Constituție. Soluțiile

legislative adoptate de legiuitor nu relevă un tratament juridic discriminatoriu, având în vedere că legea poate exclude folosirea unor căi de atac sau poate limita utilizarea anumitor instrumente procesuale aflate la îndemâna părților, fără ca prin aceasta să se încalce litera sau spiritul Legii fundamentale. Critica susținută de autorul excepției în raport cu art. 497 din Codul de procedura civilă sugerează necesitatea modificării legii, or, dispozițiile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 nu permit Curții Constituționale să modifice sau să completeze textul de lege supus controlului.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, potrivit căreia „*Constituie abateri disciplinare: (...) h) nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile*”.

17. De asemenea, obiectul al excepției îl constituie și prevederile din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 488 — *Motivele de casare*, art. 493 — *Procedura de filtrare a recursurilor*, art. 497 — *Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție (în caz de casare)* și art. 498 — *Soluțiile pe care le pot pronunța alte instanțe de recurs*.

18. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textele de lege criticate contravin prevederilor din Constituție cuprinse în art. 16 care consacră principiul egalității în fața legii, în art. 21 alin. (1)—(3) privind dreptul de acces liber la justiție și la un proces echitabil și în art. 53 alin. (2) teza finală potrivit căreia „*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți poate fi dispusă (...) fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății*”.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul acesteia susține, în esență, că recursul introdus împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile pentru judecători, respectiv procurori ale Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate doar cu recurs, cale extraordinară de atac, caracterizat de formalism și rigiditate, în care pot fi invocate doar anumite motive de nelegalitate, în anumite condiții stricte, ceea ce îngreșește accesul liber la justiție. Criticile formulate de acesta vizează prevederile din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 488 — *Motivele de*

casare, art. 493 — *Procedura de filtrare a recursurilor*, art. 497 — *Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție (în caz de casare)* și art. 498 — *Soluțiile pe care le pot pronunța alte instanțe de recurs*. Curtea observă că, în speță, nu sunt aplicabile aceste dispoziții legale, ci cele ale art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul cărora hotărârile mai sus amintite ale secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate cu recurs în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători. Or, prin Decizia nr. 126 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 7 aprilie 2011, și prin Decizia nr. 778 din 28 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 17 aprilie 2018, Curtea Constituțională a statuat că acest recurs nu trebuie calificat ca fiind cea cale extraordinară de atac prevăzută de Codul de procedură civilă, ci ca o veritabilă cale de atac, devolutivă, împotriva hotărârii organului disciplinar, soluționată de către o instanță judecătorească, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin luarea în considerare a tuturor aspectelor și prin verificarea atât a legalității procedurii, cât și a temeiniciei hotărârii instanței disciplinare. Totodată, Curtea a observat că acesta este și sensul art. 134 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia „*Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție*”.

20. De asemenea, prin Decizia nr. 148 din 16 aprilie 2003 privind constituționalitatea propunerii de revizuire a Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317 din 12 mai 2003, referindu-se la atribuția Consiliului Superior al Magistraturii, așa cum este stabilită în art. 134 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia acesta îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică, Curtea a statuat că această dispoziție constituțională nu poate interzice accesul liber la justiție al persoanei judecate de această „instanță extrajudiciară”.

21. Curtea a conchis, prin Decizia nr. 778 din 28 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 17 aprilie 2018, paragrafele 18 și 19, că, îndeplinind exigențele dreptului la un proces echitabil, prin exercitarea unei căi efective de atac la o instanță judecătorească, consacrată prin art. 21 alin. (3) din Constituție și prin art. 6 paragraful 1 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „recursul” din materia disciplinară a magistraților este o veritabilă și efectivă cale de atac prin care instanța de judecată, ținând seama de rolul activ pe care trebuie să îl aibă, poate soluționa cauza sub toate aspectele, atât sub aspectul legalității procedurii disciplinare, cât și al temeiniciei hotărârii. Așadar, recursul în materie disciplinară de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție este o cale devolutivă de atac, acesta fiind sensul prevederilor art. 134 alin. (3) din Constituție și al Deciziei nr. 148 din 16 aprilie 2003.

22. Recent, prin Decizia nr. 381 din 31 mai 2018*, nepublicată încă la data pronunțării prezentei decizii, Curtea a accentuat forța acestei jurisprudențe, pronunțând o soluție de

* Decizia nr. 381 din 31 mai 2018 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 634 din 20 iulie 2018.

admitere a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, prin care a statuat că acestea sunt constituționale doar în măsura în care se interpretează că „recursul” prevăzut de acestea este o cale devolutivă de atac împotriva hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii pronunțate în materie disciplinară.

23. În sprijinul aceleiași idei, în sensul că recursul prevăzut de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 diferă, ca procedură și efecte, de cel reglementat de Codul de procedură civilă, Curtea a reținut (prin Decizia nr. 778 din 28 noiembrie 2017, paragraful 20) că numai hotărârile judecătorești sunt susceptibile de a fi atacate cu recurs, cale extraordinară de atac, având în vedere că legiuitorul, în reglementarea obiectului recursului prin art. 483 alin. (1) din Codul de procedură civilă, s-a îndepărtat de la formularea fostului art. 299 alin. 1 din Codul de procedură civilă din 1865 și nu a mai preluat teza referitoare la hotărârile altor organe cu activitate jurisdicțională care sunt susceptibile de recurs, drept cale extraordinară de atac.

24. În considerarea celor arătate, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, întrucât nu au legătură cu soluționarea cauzei, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, în condițiile în care, așa cum s-a statuat în deciziile mai sus menționate, recursul exercitat împotriva hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii prin care se soluționează acțiunile disciplinare reprezintă o veritabilă și efectivă cale de atac, iar nu doar o cale extraordinară de atac, limitată la anumite motive de nelegalitate.

25. De asemenea, autorul excepției critică și prevederile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004, care consacră caracter de abatere disciplinară nerespectării în mod repetat și din motive imputabile, de către judecători sau procurori, a dispozițiilor

legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile. Pentru a susține pretinsa neconstituționalitate, acesta invocă lipsa de calitate a textului de lege menționat, ca urmare a faptului că nu sunt specificate criteriile care să fie avute în vedere la stabilirea caracterului repetat și imputabil al nerespectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor.

26. Față de această critică, Curtea reține că, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat, în mai multe cauze, ca de exemplu, Hotărârea din 25 august 1998, pronunțată în Cauza *Hertel împotriva Elveției*, Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza *Rekveny împotriva Ungariei*, că previzibilitatea legii nu trebuie neapărat însoțită de certitudini absolute, iar „certitudinea, chiar dacă este de dorit, este însoțită câteodată de o rigiditate excesivă, or dreptul trebuie să știe să se adapteze schimbărilor de situație”. De asemenea, în Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza *Sunday Times împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord*, Curtea de la Strasbourg a reținut că „există multe legi care se servesc, prin forța lucrurilor, de formule mai mult sau mai puțin vagi ale căror interpretare și aplicare depind de practică”. Totodată, prin Hotărârea din 25 mai 1993, pronunțată în Cauza *Kokkinakis împotriva Greciei*, Curtea europeană a apreciat că legiuitorul nu poate opera cu concepte absolute, motiv pentru care folosește uneori noțiuni vagi, care vor fi definite de jurisprudență.

27. Aceste considerații sunt pe deplin aplicabile textului de lege analizat, a cărui semnificație poate fi în mod rezonabil percepută și înțeleasă de destinatarii normei, adaptarea conduitei acestora la prescripțiile normei urmând să fie analizată în funcție de circumstanțele concrete, caracteristice fiecărei situații factuale în parte.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 488, art. 493, art. 497 și art. 498 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Constantin Andreiaș în Dosarul nr. 42/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători.

II. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

pentru modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 77/2017

Având în vedere prevederile art. 2 lit. a) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și prevederile art. II alin. (1) și (2) din Legea nr. 23/2014 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. c) și alin. (5) și ale art. 9 alin. (1) lit. x) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite prezentul ordin.

Art. I. — Regulamentul de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 77/2017, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 697 din 29 august 2017, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (2), literele b) și c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„b) *certificat verde anulat* — certificatul verde care a fost anulat de către operatorul de transport și sistem pentru situația în care au fost emise certificate verzi necuvenite sau certificatul verde anulat de către operatorul pieței de certificate verzi după ce acesta a fost achiziționat din piața de certificate verzi pentru situația în care au fost emise și tranzacționate certificate verzi necuvenite, iar deducerea din numărul de certificate verzi cuvenite pe luna/lunile următoare a certificatului verde necuvenit nu poate fi realizată sau certificatul verde emis de operatorul de transport și de sistem înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 24/2017, aflat în contul din Registrul certificatelor verzi al unui operator economic cu obligație de achiziție de certificate verzi, care a fost excedentar cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi a acestuia pentru anul 2018 și a cărui valabilitate a expirat începând cu data intrării în vigoare a OUG nr. 24/2017 și până la 31 martie 2018 inclusiv, sau certificatul verde anulat de către operatorul pieței de certificate verzi după stabilirea de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a gradului de îndeplinire a cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi pentru anul 2031, aflat în contul participantului la piața de certificate verzi;

c) *certificat verde blocat* — certificatul verde care a fost tranzacționat pe piața de certificate verzi și este în așteptarea transferului din contul vânzătorului în contul cumpărătorului;”.

2. La articolul 3 alineatul (2), după litera c) se introduce o nouă literă, litera c¹), cu următorul cuprins:

„c¹) *certificat verde blocat temporar* — certificatul verde luat în considerare pentru îndeplinirea cotei anuale obligatorii estimate de certificate verzi aferente unui trimestru de analiză de către un operator economic cu obligație de achiziție de certificate verzi, fără posibilitatea tranzacționării acestuia pe perioada de blocare. Certificatul verde este blocat temporar în contul propriu al operatorului cu obligație de achiziție de certificate verzi din Registrul certificatelor verzi de către operatorul pieței de certificate verzi, în ultima zi lucrătoare a lunii următoare trimestrului de analiză;”.

3. La articolul 3 alineatul (2), litera d) se abrogă.

4. La articolul 3 alineatul (2), literele f), h), i), j), m), n), y) și aa) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„f) *certificat verde expirat* — certificatul verde emis unui producător de energie electrică din surse regenerabile de energie înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 24/2017, a cărui perioadă de valabilitate a încetat și se găsește în contul unui operator economic cu obligație de achiziție de certificate verzi, în perioada de așteptare a calculării cotei anuale obligatorii de achiziție de certificate verzi de către ANRE;

h) *certificat verde transferat* — certificatul verde valabil care a fost plătit/încasat de către cumpărător/vânzător și este mutat de către operatorul pieței de certificate verzi din contul producătorului, în calitate de vânzător, în cel al furnizorului, în calitate de cumpărător, în cel mult o zi lucrătoare de la data înregistrării la operatorul pieței de certificate verzi a confirmării de încasare a contravalorii certificatelor verzi vândute de către vânzător, sau certificatul verde mutat din contul de producător în cel de furnizor (pentru cazul producătorului de energie electrică din surse regenerabile care are și obligația legală de achiziție de certificate verzi), în cel mult o zi lucrătoare de la data înregistrării la operatorul pieței de certificate verzi a cererii de transfer în acest sens, și care conține în mod obligatoriu prețul la care se realizează transferul CV din contul de producător în cel de furnizor, cu starea «CV valabil»;

i) *certificat verde valabil* — certificatul verde care poate fi comercializat de producătorul de energie electrică din surse regenerabile de energie, respectiv utilizat pentru îndeplinirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi de către operatorul economic cu obligație de achiziție de certificate verzi;

j) *certificat verde tranzacționat* — certificatul verde care a fost vândut/cumpărat pe piața de certificate verzi, a fost plătit/încasat de cumpărător/vânzător și transferat din contul vânzătorului în contul cumpărătorului sau certificatul verde aflat în contul unui producător de energie electrică din surse regenerabile care are și obligația legală de achiziție de certificate verzi și care a fost transferat în contul de furnizor la prețul stabilit de acesta, unde devine certificat verde valabil;

m) *confirmare de tranzacție* — raportul transmis de operatorul pieței de certificate verzi fiecărui participant la piața de certificate verzi care a încheiat tranzacții pe piața centralizată anonimă spot de certificate verzi sau pe piața centralizată

anonimă la termen a contractelor bilaterale de certificate verzi, în conformitate cu rezultatele înregistrate în sistemul de tranzacționare, prin care este informat asupra tranzacțiilor încheiate în cadrul unei sesiuni de tranzacționare pe piața respectivă;

n) *contract bilateral de certificate verzi* — contractul de vânzare-cumpărare de certificate verzi încheiat între părțile stabilite în urma desfășurării unei sesiuni de tranzacționare organizate pe piața centralizată anonimă la termen de certificate verzi, în urma corelării unei oferte de vânzare cu o ofertă de cumpărare, cu respectarea contractului standard de certificate verzi pentru produsul standard tranzacționat, aplicabil pentru perioada de valabilitate specifică pentru care a fost încheiată tranzacția, sau contractul de vânzare-cumpărare de certificate verzi încheiat prin negociere directă între un producător de energie electrică din surse regenerabile de energie care deține grupuri/centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin certificate verzi și deține certificate verzi, cu puteri instalate de cel mult 3 MW pe producător, și un furnizor de energie electrică la clienții finali;

w) *piața contractelor bilaterale de certificate verzi* — piața formată din piața centralizată anonimă la termen a contractelor bilaterale de certificate verzi și piața contractelor bilaterale de certificate verzi încheiate prin negociere directă, prin care este facilitată încheierea de contracte bilaterale de certificate verzi între producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie care dețin grupuri/centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin certificate verzi și dețin certificate verzi, cu puteri instalate de cel mult 3 MW pe producător, și furnizorii clienților finali de energie electrică;

aa) *preț negociat pe piața contractelor bilaterale de certificate verzi* — prețul la care sunt încheiate tranzacțiile din contractul bilateral negociat direct între un producător de energie electrică din surse regenerabile de energie care deține grupuri/centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin certificate verzi și deține certificate verzi, cu puteri instalate de cel mult 3 MW pe producător, și un furnizor de energie electrică la clienții finali și care trebuie să fie cuprins între valorile minimă și maximă de tranzacționare a certificatelor verzi stabilite conform dispozițiilor OUG nr. 24/2017;”.

5. La articolul 5, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 5. — (1) PCV este o piață concurențială, separată de piața de energie electrică, unde se tranzacționează CV aferente E-SRE produse în centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin CV instituit prin Lege.”

6. Articolul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 6. — Un CV poate face obiectul tranzacționării doar în condițiile stabilite de Lege.”

7. La articolul 10, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — (1) Participanții la PCV sunt:

a) producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie acreditați;

b) furnizorii de energie electrică care achiziționează energie electrică atât pentru consumul final al acestora, cât și în vederea vânzării către clienții finali din România;

c) furnizorii de energie electrică care achiziționează energie electrică produsă pe teritoriul României, în vederea vânzării către clienții finali/alți furnizori din afara teritoriului României, în statele cu care Guvernul României are semnate acorduri bilaterale în acest sens;

d) producătorii de energie electrică care utilizează energia electrică produsă pentru consum final propriu, altul decât consumul propriu tehnologic, cu excepția consumului final al prosumatorilor persoane fizice prevăzute la art. 14 alin. (6^e) din Lege;

e) producătorii de energie electrică care utilizează energia electrică produsă pentru alimentarea cu energie electrică a clienților racordați prin linii directe de centrala electrică.”

8. Articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 11. — (1) Operatorii economici se înregistrează ca participanți la PCV conform Procedurii privind înregistrarea, retragerea și suspendarea participanților la/de la piața de certificate verzi, elaborată de OPCV.

(2) Tranzacționarea CV se realizează între operatorii economici înscrși la PCV, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.”

9. La articolul 15 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) după expirarea valabilității tuturor CV emise producătorilor de E-SRE și deținute de aceștia, în cazul expirării/suspendării/retragerii deciziei de acreditare, cu excepția situației în care respectivul producător de E-SRE are CBCV în derulare notificate către OPCV și înregistrate în RCV și/sau de recuperat CV din cele amânate de la tranzacționare conform Legii;”.

10. La articolul 16, alineatele (1), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 16. — (1) În oricare dintre cazurile prevăzute la art. 15, OPCV dispune suspendarea participantului de la PCV sau de la componenta PCV, după caz, până la remedierea cauzelor care au condus la suspendare, dar nu mai mult de 31 martie 2032, prin transmiterea către participantul în cauză a unei notificări care cuprinde atât motivele suspendării, cât și data de la care aceasta produce efecte, dacă până la acea dată participantul nu a făcut dovada înlăturării cauzelor ce pot duce la suspendare.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în situația în care un participant a fost suspendat de la PCSCV și/sau PCTCV conform art. 15 alin. (2) lit. a) și/sau lit. b), măsura suspendării este aplicată pentru un termen de 3 luni. Dacă respectivul participant dovedește că a înlăturat cauzele care au dus la suspendare în interiorul termenului de 3 luni, măsura suspendării este ridicată și OPCV notifică participantului la PCV ridicarea măsurii suspendării, care produce efecte în ziua lucrătoare imediat următoare transmiterii notificării.

(3) În situația în care un participant a fost suspendat de la PCV sau de la o componentă a PCV în conformitate cu prevederile alin. (1) și dovedește că a înlăturat cauzele care au dus la suspendare, măsura suspendării se revocă.”

11. Articolul 17 se abrogă.

12. Articolul 18 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 18. — (1) Dacă un participant la PCV se retrage de la PCV conform prevederilor art. 14, acesta nu mai are dreptul să transmită noi oferte pe piețele centralizate anonime de CV, iar contul/conturile de CV din RCV este/sunt blocat(e).

(2) Retragera sau suspendarea unui participant la PCV nu exonerează părțile de îndeplinirea obligațiilor angajate pe PCV până la acel moment.

(3) OPCV informează ANRE în cadrul rapoartelor lunare elaborate conform anexei nr. 1 la prezentul regulament asupra participanților retrași sau suspendați de la PCV.

(4) Suspendarea unui participant de la PCV/o componentă a PCV sau retragera de la PCV, după caz, se realizează conform procedurii prevăzute la art. 11 alin. (1).”

13. La articolul 20 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) participanții la PCV, codurile numerice ale CV din contul fiecărui participant, denumirea operatorului economic participant la PCV de la care CV au fost transferate, data transferului CV în cont, precum și starea fiecărui CV (valabil, blocat, blocat temporar, expirat, consumat sau anulat);”.

14. La articolul 22, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 22. — (1) Pentru actualizarea RCV, OTS transmite lunar la OPCV lista producătorilor de E-SRE cărora li s-au emis CV, precum și codurile numerice aferente acestor CV, pe măsură ce acestea sunt emise pentru tranzacționare.”

15. La articolul 23, litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) înregistrează în conturile producătorilor de E-SRE din RCV codurile numerice ale CV emise pentru tranzacționare de OTS;”

16. La articolul 24, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alineatul (6¹), cu următorul cuprins:

„(6¹) OPCV informează în ziua de tranzacționare fiecare participant la PCSCV asupra tuturor tranzacțiilor încheiate de participanții respectivi în sesiunea de tranzacționare respectivă, prin intermediul confirmărilor de tranzacție.”

17. La articolul 26, alineatul (7) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(7) În situația în care la sfârșitul sesiunii de tranzacționare numărul de CV valabile emise de OTS și disponibile în contul producătorului de E-SRE este mai mic decât cel din confirmările de încasare primite, OPCV realizează transferul CV corespunzătoare celor disponibile în contul respectivului producător, dar numai în măsura în care toate CV menționate în confirmarea de încasare se regăsesc ca disponibile în contul producătorului.”

18. La articolul 27, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În situația unei modificări/retrageri a unei oferte, sistemul de tranzacționare actualizează automat datele modificate din ofertă/anularea ofertei, după caz.”

19. Articolul 28 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 28. — (1) După încheierea intervalului de ofertare, sistemul de tranzacționare trece în etapa de încheiere a tranzacțiilor, prin stabilirea, în funcție de ofertele de vânzare și ofertele de cumpărare existente în sistemul de tranzacționare la momentul închiderii intervalului de ofertare și de preț:

a) a curbei ofertei, prin combinarea într-o singură ofertă a tuturor ofertelor de vânzare, sortate în ordinea crescătoare a prețurilor;

b) a curbei cererii, prin combinarea într-o singură ofertă a tuturor ofertelor de cumpărare, sortate în ordinea descrescătoare a prețurilor;

c) a PIPCSCV;

d) a numărului de CV tranzacționate, cu alocarea acestora proporțional cu CV din ofertele de vânzare/cumpărare de certificate verzi care au intrat în tranzacție.

(2) Stabilirea PIPCSCV și a numărului de CV tranzacționate de către sistemul de tranzacționare se realizează în conformitate cu procedura privind funcționarea PCSCV prevăzută la art. 23 lit. f).

(3) Tranzacțiile nu pot avea loc într-o sesiune de tranzacționare pe PCSCV, în cazul în care:

a) curba ofertei nu se intersectează cu curba cererii și prețul cel mai mic din oferta agregată de vânzare este mai mare decât prețul cel mai mare din oferta agregată de cumpărare;

b) oferta este zero;

c) cererea este zero;

d) toate ofertele pentru sesiunea de tranzacționare respectivă se anulează.”

20. La articolul 29, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) După încheierea sesiunii de tranzacționare, în aceeași zi, OPCV transmite fiecărui participant la PCSCV care a încheiat tranzacție în sesiunea de tranzacționare curentă confirmarea de tranzacție, care cuprinde cel puțin următoarele informații:

a) denumirea participantului;

b) ziua de tranzacționare;

c) numărul de CV vândute/cumpărate de participant în sesiunea de tranzacționare pe PCSCV curentă și codurile acestora;

d) PIPCSCV — prețul la care s-a încheiat tranzacția;

e) denumirea participantului/participanților la PCV cu care acesta a intrat în tranzacție în sesiunea de tranzacționare curentă și, pentru acesta/fiecare dintre aceștia, numărul de CV și codurile numerice ale CV cumpărate/vândute;

f) contravaloarea CV vândute/cumpărate de respectivul participant pentru fiecare participant la PCV cu care acesta a intrat în tranzacție în sesiunea de tranzacționare curentă;

g) datele de contact ale partenerilor care au încheiat tranzacția.”

21. Articolul 34 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 34. — PCBCV este o piață compusă din piața centralizată anonimă la termen de certificate verzi și piața contractelor bilaterale de CV încheiate prin negociere directă între producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie care dețin grupuri/centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin CV și dețin CV, cu puteri instalate de cel mult 3 MW pe producător, și furnizorii clienților finali de energie electrică.”

22. La articolul 41, alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(8) Numărul maxim de CV estimat de către ANRE care poate fi oferit de fiecare producător «j» spre vânzare pe durata de valabilitate a schemei de promovare prin CV se calculează pe baza următoarelor formule:

$$n$$

$$NCV_{jmax} = \sum_i (P_i * FC_i * t_{fi} * NCV_i),$$

$$i$$

unde:

NCV_{jmax} — numărul maxim de CV estimat pentru ofertele de vânzare până la încheierea schemei de promovare prin CV pentru producătorul j [CV];

P_i — puterea electrică instalată în centrala electrică acreditată i a producătorului j [MW];

FC_i — factorul de capacitate pe tip de tehnologie aplicabil centralei acreditate i, stabilit conform reglementărilor specifice în vigoare;

t_{fi} — timpul de funcționare a centralei electrice acreditate i, în perioada 1 septembrie 2017 — data expirării deciziei de acreditare [h];

NCV_i — numărul de CV legal stabilit pentru fiecare 1 MWh produs de centrala electrică i, conform deciziei de acreditare, inclusiv CV recuperate [CV/MWh];

n — numărul de centrale E-SRE acreditate pe producător.

Numărul maxim de CV estimat de către ANRE prevăzut la alin. (8) a fost comunicat OPCV până la data de 31.08.2017 și se corectează atunci când intervin modificări ale datelor transmise.”

23. La subsecțiunea 7.2 se introduce următorul titlu:

„SUBSECȚIUNEA 7.2

Funcționarea PCBCV-ND”

24. La articolul 48, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Pe PCBCV-ND se încheie CBCV, la prețuri negociate, pe durate determinate, între participanții la piața de CV prevăzută la art. II alin. (1) și (2) din Legea nr. 23/2014 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2013 privind

modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare.”

25. Articolul 58 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 58. — (1) CV emise de OTS înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 24/2017, aflate în contul din RCV al unui operator economic cu obligație de achiziție de CV, care au fost excedentare cotei obligatorii de achiziție de CV a acestuia pentru anul 2017 și a căror valabilitate a expirat începând cu data intrării în vigoare a OUG nr. 24/2017 și până la 31 martie 2018 inclusiv, pot fi utilizate de către operatorul economic care le deține pentru îndeplinirea cotei obligatorii de achiziție de CV pentru anul 2018.

(2) După stabilirea de către ANRE a gradului de îndeplinire a cotei obligatorii de achiziție de CV pentru anul 2018, OPCV anulează în RCV toate CV prevăzute la alin. (1) care sunt excedentare cotei obligatorii de achiziție de CV pentru anul 2018 a operatorului economic care le deține.”

26. După articolul 58 se introduce un nou articol, articolul 58¹, cu următorul cuprins:

„Art. 58¹. — După stabilirea de către ANRE a gradului de îndeplinire a cotei obligatorii de achiziție de CV pentru anul 2031, OPCV anulează în RCV toate CV aflate în conturile participanților la PCV și închide RCV.”

27. Articolul 59 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 59. — Convențiile de participare la PCV valabile la data intrării în vigoare a prezentului regulament își păstrează valabilitatea până la actualizarea lor în conformitate cu prevederile prezentului regulament.”

28. Articolul 60 se abrogă.

29. Anexa nr. 1 se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM” — S.A. modifică procedurile referitoare la tranzacționarea certificatelor verzi pe piața de certificate verzi în concordanță cu prevederile regulamentului

prevăzut la art. I, cu consultarea operatorilor economici din sectorul energiei electrice, cu asigurarea funcționării pieței centralizate anonime spot de certificate verzi prin alocarea certificatelor verzi rezultate din tranzacțiile încheiate într-o sesiune de tranzacționare proporțional cu ofertele de vânzare/cumpărare de certificate verzi începând cu data de 1 decembrie 2018, și le transmite la Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei pentru informare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentului ordin.

Art. III. — Operatorii economici din sectorul energiei electrice și Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM” — S.A. duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. IV. — Direcțiile de specialitate din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor prezentului ordin.

Art. V. — (1) Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data de 1 decembrie 2018, cu excepția art. II, care intră în vigoare la data publicării.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 23 lit. f) și ale art. 24 alin. (4) din regulamentul prevăzut la art. I, în perioada 1 decembrie 2018 — 31 martie 2019, sesiunile de tranzacționare pe piața centralizată anonimă spot de certificate verzi se organizează de cel puțin două ori pe lună, conform regulilor stabilite de Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM” — S.A. în procedurile prevăzute la art. II din prezentul ordin.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), pentru participanții la piața de certificate verzi care, la data publicării prezentului ordin în Monitorul Oficial al României, Partea I, sunt suspendați de la piața de certificate verzi sau o componentă a acesteia, Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM” — S.A. aplică prevederile art. 16 din regulamentul prevăzut la art. I, fără a proceda la revocarea acestora de la piața de certificate verzi.

p. Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,
Henorel Florin Soreată

București, 24 octombrie 2018.
Nr. 178.

Anul:

Luna:

A. Lista operatorilor economici înscriși la piața de certificate verzi

ANEXĂ
(Anexa nr. 1 la regulament)

Nr. crt.	Numele participantului	Data înscrierii la piața de certificate verzi	Adresă, telefon, fax, e-mail, persoană de contact	Calitatea înscrierii la PCV (de operator economic cu obligație de achiziție CV/producător E-SRE)

NOTĂ:

În tabel se vor evidenția prin scriere cu o altă culoare operatorii economici înscriși la piața de certificate verzi în luna de raportare.

B. Lista participanților retrași/suspendați de pe piața de certificate verzi

Nr. crt.	Numele participantului	Starea participantului pe piața de certificate verzi (retragere/suspendare)	Data retragerii/suspendării	Motivul retragerii/suspendării ¹⁾ participantului pe piața de certificate verzi

¹⁾ În cazul suspendării se va completa cu piața de CV sau cu componenta pieței de CV de la care respectivul participant a fost suspendat.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN**privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015**

Având în vedere prevederile art. 76 alin. (3) și art. 79 alin. (7) lit. b) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 6 lit. d) și e), art. 10 alin. (3), art. 21 alin. (1) și (2) și art. 22 din Hotărârea Guvernului nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) și ale art. 9 alin. (1) lit. x) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. I. — Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 267 din 21 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, după abrevierea PI se introduce o nouă abreviere, abrevierea PCCB, cu următorul cuprins:

„PCCB	Piață centralizată a contractelor bilaterale”
-------	---

2. La articolul 12, alineatele (2), (2¹) și (2²) se abrogă.

3. La articolul 30, alineatele (2), (2¹) și (2²) se abrogă.

4. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 39. — (1) Veniturile anuale rezultate din vânzarea energiei electrice pe piața de energie electrică sunt determinate considerându-se că toată cantitatea de energie electrică este vândută pe PZU și PI.

$$V_E^n = P_{PZU,PI}^n \times E_l \text{ (lei)}$$

(2) $P_{PZU,PI}^n$ este prețul mediu estimat de tranzacționare a energiei electrice pe PZU și PI, stabilit conform prevederilor art. 46 alin. (3) și (4), corespunzător anului n de aplicare a schemei de sprijin, indexat anual pe baza coeficientului $(i_{index}^{PPZU,PI})^n$.

$$P_{PZU,PI}^n = P_{PZU,PI}^{n-1} \times [1 + (i_{index}^{PPZU,PI})^n / 100] \text{ (lei/MWh)}$$

6. La articolul 44, alineatele (3¹) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(3¹) Prin derogare de la prevederile alin. (3), pentru centralele de cogenerare care au în componență exclusiv capacități puse în funcțiune după 1.01.2016, formula prevăzută la alin. (1) este:

$$P_{ref}^{q,n} = 1,087 \times \{p_{comb}^n + 0,220 \times p_{CO2}^n + 4,269 \times [1 + (I_{inflatie})/100]\} + 23,974 \times [1 + (I_{inflatie})/100] \text{ (lei/MWh)}$$

(5) Prin derogare de la prevederile alin. (4), pentru centralele de cogenerare care au în componență exclusiv capacități puse în funcțiune după 1.01.2016, formula prevăzută la alin. (1) este:

$$P_{ref}^{q,n} = 1,087 \times \{p_{comb}^n + 0,220 \times p_{CO2}^n + 4,269 \times [1 + (I_{inflatie})/100]\} + 23,112 \times [1 + (I_{inflatie})/100] \text{ (lei/MWh).”}$$

(3) În situația în care prețul mediu estimat prevăzut la alin. (2) este stabilit la valoarea prețului mediu de tranzacționare pe PCCB, rezultat din raportul de piață de pe pagina web a Societății Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale «OPCOM» — S.A., nu se aplică indexarea prevăzută la alin. (2).

(4) Valorile $(i_{index}^{PPZU,PI})^n$ se actualizează anual până la data de 15 octombrie și se publică pe pagina web a ANRE, în conformitate cu datele oficiale referitoare la evoluția indicilor prețurilor de consum realizați/prognozați.

(5) Începând cu trimestrul IV al anului 2017, în considerarea prevederilor art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 1.215/2009, cu modificările și completările ulterioare, valorile $(i_{index}^{PPZU,PI})^n$ se publică și se aplică pe perioada — anul «n» anul de aplicare a schemei — anul 2023.”

5. Articolul 42 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 42. — (1) Prețul de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență este același pentru toți producătorii de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență și se determină astfel:

$$P(E) = 0,9 \times P_{(PZU,PI)} \text{ (lei/MWh)},$$

unde $P_{(PZU,PI)}$ este prețul mediu estimat al energiei electrice, care se determină conform prevederilor art. 46 alin. (3) și (4).

(2) Prețul de referință pentru energia electrică este stabilit prin ordin al președintelui ANRE, conform prevederilor art. 46 alin. (3).”

7. Articolul 46 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 46. — (1) Anual, până la data de 31 octombrie, ANRE analizează evoluția prețului mediu al combustibilului, a prețului mediu al certificatului de CO₂ și a prețului mediu estimat al energiei electrice față de valorile luate în calcul la aprobarea valorilor bonusurilor de referință și a prețului de referință al energiei termice în vigoare, respectiv a coeficientului de variație a inflației, conform dispozițiilor art. 25 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.215/2009, cu modificările și completările ulterioare.

(2) În cazul în care, în urma analizei prevăzute la alin. (1), se constată modificarea valorilor aprobate ale bonusurilor de referință, ale prețului de referință pentru energia electrică și ale prețurilor de referință pentru energia termică cu mai mult de $\pm 2,5\%$, conform dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1.215/2009, cu modificările și completările ulterioare, ANRE aprobă prin ordin al președintelui, până la data de 1 noiembrie, aceste valori ajustate ale prețului de referință al energiei electrice, ale prețurilor de referință ale energiei termice și ale bonusurilor de referință pentru energia electrică, corespunderă celor 3 tipuri de combustibil, pentru toată perioada de aplicare a schemei de sprijin.

(3) Prețul mediu estimat al energiei electrice ($P_{PZU, PI}$) luat în calcul la analiza prevăzută la alin. (1) se determină pe baza comparației între prețul mediu de tranzacționare a energiei electrice pe PZU și PI ca medie ponderată a prețurilor medii ponderate lunare publicate în rapoartele de piață lunare pe pagina web a Societății Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale «OPCOM» — S.A. pentru perioada 1 iulie a anului precedent — 30 iunie a anului curent, pentru analiza efectuată până la data de 31 octombrie, și prețul mediu de tranzacționare pe PCCB din primele 9 luni ale anului următor, rezultat din raportul de piață de pe pagina web a Societății Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale «OPCOM» — S.A., afișat în data de 30 septembrie a anului curent.

(4) Valoarea estimată a prețului ($P_{PZU, PI}$) luată în calcul la analiza prevăzută la alin. (1) este cea mai mare valoare dintre cele două prețuri medii de tranzacționare menționate la alin. (3).

(5) Prețul mediu al combustibilului luat în considerare la analiza prevăzută la alin. (1) este media ponderată a prețurilor raportate de producători conform contractelor încheiate cu furnizorii de combustibil pentru trimestrul IV al anului curent, cuprinzând, după caz, componentele prevăzute la art. 12 alin. (3).

(6) Producătorii transmit lunar la ANRE, până la data de 30 a fiecărei luni, prețul mediu al combustibilului majoritar și cantitățile consumate în luna precedentă, distinct pentru capacitățile de cogenerare, diferențiat pe energie electrică, respectiv termică și pentru capacitățile de producere separată a energiei termice/electrice.

(7) În cazul în care valoarea minimă sau cea maximă dintre prețurile de achiziție raportate de producători prezintă o variație mai mare de 50% față de prețul mediu al combustibilului determinat în conformitate cu prevederile alin. (5), aceste valori nu sunt luate în considerare în calcul, situație în care prețul mediu se recalculează.

(8) Prețul mediu al certificatului de CO₂ luat în considerare la analiza prevăzută la alin. (1) este cea mai mare valoare dintre media prețurilor realizate de producători în perioada 1 aprilie — 30 septembrie a anului curent și media valorilor prezentate pe pagina web a pieței ICE ECX EUA Futures, din data de 30 septembrie, pe următoarele 6 luni.

(9) Coeficientul de variație a inflației considerat la momentul recalculării bonusului de referință este cel înregistrat pe o perioadă de 12 luni cuprinsă între data de 1 iulie a anului precedent și data de 30 iunie a anului curent.”

Art. II. — Pentru analiza prevăzută la art. 46 alin. (1) din Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015, cu modificările și completările ulterioare, efectuată până la 31 octombrie 2018, prin derogare de la prevederile art. 39 alin. (2) și art. 46 alin. (3), (4), (5) și (8) din aceeași metodologie, astfel cum a fost modificată și completată prin prezentul ordin, se aplică următoarele reguli:

1. Prețul mediu estimat al energiei electrice ($P_{PZU, PI}$) luat în calcul se determină ca medie dintre prețul mediu de tranzacționare a energiei electrice pe piața pentru ziua următoare (PZU) și piața intrazilnică de energie electrică (PI) determinat ca medie a prețurilor medii ponderate lunare publicate în rapoartele de piață lunare pe pagina web a Societății Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale „OPCOM” — S.A. pentru perioada 1 iulie 2017 — 30 iunie 2018 și prețul mediu de tranzacționare pe piața centralizată a contractelor bilaterale (PCCB) din primele 9 luni ale anului 2019, rezultat din raportul de piață de pe pagina web a Societății Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale „OPCOM” — S.A., afișat în data de 30 septembrie 2018.

2. Prețul mediu estimat al energiei electrice, determinat conform prevederilor pct. 1, nu se indexează.

3. Prețurile medii ale combustibililor luate în calcul se determină ca medie dintre prețurile medii raportate de producători pentru perioada 1 iulie 2017 — 30 iunie 2018 și prețurile medii conform contractelor încheiate cu furnizorii de combustibil pentru trimestrul IV 2018.

4. În cazul în care valoarea minimă sau cea maximă dintre prețurile de achiziție raportate de producători pentru perioada prevăzută la pct. 3 și dintre prețurile medii conform contractelor prezintă o variație mai mare de 50% față de prețurile medii determinate în conformitate cu prevederile pct. 3, aceste valori nu sunt luate în considerare în calcul, situație în care prețurile medii ale combustibililor se recalculează.

5. Prețul mediu al certificatului de CO₂ luat în calcul se determină ca medie dintre prețul mediu raportat de producători în perioada 1 iulie 2017 — 30 iunie 2018 și media valorilor prezentate pe pagina web a pieței ICE ECX EUA Futures, din data de 30 septembrie 2018, pe următoarele 6 luni.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,
Henorel Florin Soreată

București, 24 octombrie 2018.

Nr. 180.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2018 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2018 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

